

Kmečka trgovina

Vpliv vojne na kupčevanje

Ne po krivdi naše države se je radi vojne naš izvoz ustavil. Vsa naša trgovina je v nevarnosti, da močno zastane. Države, ki kupujejo od nas, so zelo omejele železniški promet in ker ne dajejo jamstva, da bi bili naši vagoni vrnjeni v določenem času, tudi naša država ne pošilja blaga v naših vagonih v druge države. Severni del države (Slovenija proti Nemčiji) je zaprt radi tega za promet, zaprt je v spodnjem in zgornjem delu promet na Donavi; trgovinske države so pa izdale povelje svojim trgovskim ladjam, da zapuste Sredozemsko morje in da ne prevzemajo blaga, radi česar je ustavljen tudi naš pomorski promet. Vse to nas pa ne sme preveč strašiti, kajti Jugoslavija je ena izmed redkih držav, ki se ne boji, da bi ji zmanjkalo živeža, zato ni izdala nobenih izvoznih omejitev. Ker je Jugoslavija povrhu tega v sedanjih vojni nevtralna, bo lahko takoj, ko bodo možnosti prometa v sosednjih državah dane, nemoteno prodajala svoje proizvode.

Sadna trgovina na Hrvaškem in v Bosni

Po Hrvaškem in v Bosni je letos sadje, posebno še slive, izredno obrodilo. Ljudstvo je bilo veselo tega obilnega božjega blagoslova, misleč, da se bo sadje dobro prodalo in da si bo z izkupičkom za sadje opomoglo. Toda pri veliki ponudbi sadja so cene padle. Slive se plačujejo 35 do 40 par kilogram. Ker so cene nizke, hrvatski kmetje prodajajo zelo veliko sadja po trgih v mestih, posebno v Zagrebu, pa tudi tu se dostikrat ne dobi kaj več za sadje kot doma, ker so pač trgi prenapolnjeni s sadjem.

Iz Brčkega so že odpotali 127 vagonov sliv v Nemčijo (nekaj od teh jih je v Mariboru radi ustavljenega prometa v Nemčijo segnilo), 116 vagonov na Češko in Moravsko, 34 vagonov v Švico, 32 vagonov na Poljsko, 4 v Belgijo, 2 v Francijo in pol vagona na Slovaško. Trgovci so prodajali slive v Nemčijo po 1.50 din kg, v druge države pa po 1.30 din; sami so kupovali slive po 90 par kg do 1.10 din in zaslužili pri vagonu tri do štiri tisoč dinarjev. Zaradi nemirnega mednarodnega položaja so trgovci plašili kmetje in plačevali slive celo po 30—40 par kg.

V okolici Čakovca so jabolka po 45—75 par kilogram, hruške 75 par do 1 din, prvovrstne slive 50—75 par, slive za kuhanje žganja 25 do 45 par kg. Breskve kalanke so po 75 par do 1 din. Kmetje kuhajo žganje in ga prodajajo po 6—10 din liter.

Gospodarske zanimivosti

Promet na Jadranskem morju je zopet vpostavljen. Italijanske trgovske ladje, ki so v prvih dneh vojne ustavile promet z našimi lukami, so spet prišle v Split ter vpostavile promet, ki so ga vršile pred izbruhom sovražnosti.

Izvoz živine v Italijo. Z Reke poročajo, da se izvoz goveje živine v Italijo vrši nemoteno. Italijani so pred kratkim prevzeli 17 vagonov naše živine.

Izvoz lesa ustavljen. Lesni trgovci so sklenili, da zaenkrat ne bodo izvažali lesa, in sicer radi tega, ker niso sigurni, da bi v sedanjih prilikah za prodani les dobili tudi denar.

Cene hmelja na Češkem in v Nemčiji. Letošnji hmelj se kupčuje po najvišjih predpisanih cenah, kar velja posebno za Nemčijo, kjer je kilogram hmelja približno 57 din. Na Češkem je cena nekoliko nižja in se suče okoli 45—54 din kg.

Cene goveje živine

Voll. Maribor 3.30—4.60 din, Dravograd 4 do 4.50 din, Zagorje ob Savi 4—5 din kg žive teže. Biki. Lendava 3—3.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor 3.90—4.10 din, Lendava 2—2.50 din, Dravograd 3.50—4 din, Zagorje ob Savi 3 din kg žive teže.

Telce. Maribor 4.30—5.25 din, Lendava 3.50 do 4 din, Dravograd 4—4.50 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 4—5.50 din, Lendava 4—5 din, Dravograd 4.50—6 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 70 do 90 din komad, 7—9 tednov 95—120 din, 3—4 mesece 150—230 din, 5—7 mesecev 300—420 din, 8—10 mesecev 430—590 din, 1 leto stare 700 do 900 din komad; kilogram žive teže 6—8.50 din.

V Zagorju ob Savi mlad pujssek 60—150 din komad, v Ptujju pa 6—12 tednov star pujssek 55 do 180 din komad, kg žive teže pa 6.50—7 din.

Pršutarji (proleki). Maribor 9.50 din, Lendava 6—8 din, Dravograd 8 din, Ptuj 7.25—7.75 din.

Debele svinje (špeharji). Maribor 7.25 din, Dravograd 10 din, Ptuj 8—8.50 din kg žive teže.

Tržne cene

Žito. Pšenica Maribor 175, Lendava 145, Dravograd 275 din stot. Rž Maribor 150, Lendava 120—125, Dravograd 200 din stot. Koruza Maribor 125—150, Lendava 130, Dravograd 170 din stot.

Fižol. Maribor 2.50—3.50 din, Lendava 2.50, Čakovec beli 2.60—3.20, zelen 2.10—2.30 din kg.

Krompir. Maribor 0.75 din, Lendava 0.75 do 0.80 din, Dravograd 0.75 din, Ptuj 0.75 din kg.

Drva. Maribor 102 din, Lendava 105 din kuhični meter.

Volna. Dravograd oprana 34 din, neoprana pa 24 din kg.

Vino. Okolica Lendave navadno 3.50—4 din liter, boljše sortirano 5—6 din pri vinogradnikih.

Krma. Maribor sladko seno 80—90 din, kisló 70—80 din, Lendava 40 din, Dravograd 40 din, Ptuj 50—75 din stot. Sijama Maribor 40—45 din, Lendava 15 din, Dravograd 25 din stot. Otava v Mariboru 80—95 din, detelja 90—100 din stot.

Razgovori z našimi naročniki

Posojilo brez poroka. R. T. Radi bi si dali zidati novo hišo ter iščete posojilo brez poroka. — Ako posedujete nepremičnine ali drugo primereno varno imovino, lahko dobite posojilo tudi brez poroka, sicer pa ne, odnosno vsaj nam ni znano, da bi obstojal kak denarni zavod, ki bi Vam ga dal. Imovina mora biti neobremenjena, odnosno morate nuditi zavarovanje na prvem mestu.

Plačilo odvetniških stroškov za nedoletnega sina. S. M. Nedoletnik je tožil potom odvetnika, pravdo zgubil ter mora sam plačati svojega odvetnika. Ta odvetnik toži sedaj nedoletnikovo mater na plačilo stroškov. — Mati ni dolžna plačati navedenih odvetniških stroškov, ako se ni k temu izrečno zavezala, odnosno sopolpisala pravilno pooblastilo. V kolikor omenjate, da odvetnik baje toži mater kot »tretjedolžnico«, bi bilo to možno le v primeru, ako bi bil odvetnik zoper nedoletnika že dosegel izvršilni naslov, zarubil kako terjatev nedoletnika zoper mater in mati ne bi bila te terjatve plačala. Zarubljeno ter odvetniku v poteg preodkazano terjatev bi seve mati morala plačati, ako jo res dolguje nedoletnemu sinu. — Za slučaj, ako bi mati plačala za sina omenjene stroške, ima seve pravico zahtevati njih povračilo od sina ter poseči na sinovo doto.

Mati zahteva plačilo za delo na sinovem posestvu. F. T. Pred tremi leti ste prevzeli domače posestvo. Mati je ostala na posestvu ter opravlja vsa dela kot gospodinja in kot dekla. Sedaj zahteva, da jo oskrbite z obliko in obutvijo kot nagrado za opravljeno delo, ali pa da plačate nagrado v gotovini, ker Vas bo sicer tožila. Mati ima poleg sebe dva doletna otroka, ki pomagata delati. — Ako se mati v pogodbi, s katero Vam je predala posestvo, ni obvezala, da bo opravljala na posestvu kaka dela, tedaj ste Vi v slučaju, ako ste jo prosili, naj Vam pomaga na posestvu, ali pa, ako je pomagala z Vašo vednostjo in voljo, dolžni, da ji plačate toliko, kolikor znaša povprečno, primerno plačilo za enaka dela v Vašem kraju. Ako je to delo vredno hrano, stanovanje, obliko in obutev, boste pač morali vse to materi oskrbeti. Ako pa je mati delala brez Vašega izrečnega ali tihega soglasja, tedaj lahko zahteva mati le toliko, kolikor ste Vi z njenim delom prihranili (obogatili), odnosno je prišlo njeno delo posestvu v prid. — Isto velja za delo, ki ga opravljata otroka Vaše matere, ker nista dolžna zastopati delati za Vas, čeprav ste morda njun brat. Pravice, bivati na Vašem posestvu, imenovana otroka nimata, ako ni bila izrečno dogovorjena.

Višina stroškov zastopanja nezakonskega očeta. J. A. Neka ženska Vas je tožila na priznanje nezakonskega očetovstva njenega otroka ter plačila preživnino. Čeprav v resnici Vi niste oče njenega otroka ter je ženska po krivem prisegla, ste bili od sodišča priznani za očeta ter obsoje-

Sadje. Radi zaostalega izvoza so trgi po mestih prenapolnjeni s sadjem in je tudi na trgih, kjer se je sadje še vedno dobro prodalo, cena nizka. Na mariborskem trgu so jabolka 2—3 din, hruške 2—5 din, breskve 4 din, grozdje 5 din kg. Prizad je izvoznikom sporočil, da je za zlato permemo dosegel 25 mark za 100 kg (prej so bile 15 mark za 100 kg), kar bi bilo po prejšnjem tečaju marke zelo lepo. Ker je pa Nemčija v vojnem stanju, prvič sadja radi prometnih ovir ne prevzema, drugič je pa marka zelo padla (pri privatnikih v Mariboru so na prodaj za 6—7 din neomejena množina), naši izvozniki pa tudi ne riskirajo izvoza, ker nimajo jamstva, da bodo sadje dobili res tudi plačano. Tako izvoz stoji, naši kmetje pa trpe pri obilnem sadju pomanjkanje in to po krivdi človeka, ki je svet pognal v vojno.

Sejmi

18. septembra živinski in kramarski: Črenšovci, Šmarje pri Jelšah, št. Janž pri Dravogradu, Zidani most, Braslovce — 19. septembra tržni dan: Dolnja Lendava; svinjski: Ormož; živinski: Ptuj; živinski in kramarski: Ljutomer — dne 20. septembra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Dobrovnik, Sv. Vid pri Grobelnem, Zabukovje nad Sevnico — 21. septembra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Dravograd, Laško, Podčetrtek, Podsedra, št. Ilj pri Velenju — 22. septembra svinjski: Maribor — 23. septembra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Frankolovo.

ni na plačilo vzdrževalnine, in to v vseh treh instancah. Svojemu odvetniku ste plačali že 1050 din, poleg tega vso kolkovino, sedaj pa zahteva še nadaljnjih 1400 din ter Vam grozi s tožbo. — Ne moremo Vam točno odgovoriti, v koliko je odvetnikov zahtevkov upravičen, ker niste navedli, kako visoko vzdrževalnino je zahtevala tožnica. Nagrada odvetnikova se namreč odmerja po višini spornega predmeta. V sporih na priznanje nezakonskega očetovstva se ocenjuje sporni predmet na 4000 din. Pri zahtevkih na dajatev vzdrževalnine pa se vzame kot vrednost spornega predmeta dveletni znesek. Ako je tožnica zahtevala 200 din mesečno, bi znašal sporni predmet 4800 din in 4000 din. Za udeležbo pri razpravi do 1 ure bi šla odvetniku nagrada 385 din. Za vsako nadaljnjo uro 192.50 din. Za sestavo priziva gre odvetniku nagrada 369.60 din, za udeležbo pri prizivni razpravi mu gre nagrada 431 din, ako ne traja več kot eno uro. Dokler odvetnik ni vložil tožbe zaradi plačila svoje nagrade, lahko Vi sami zahtevate nepravilnim potom pri sodišču, pri katerem je bila stvar rešena na prvi stopnji, odmero odvetnikove nagrade in eventualnih stroškov. Na sodno odmero se lanko zanesete in dottični znesek hitro plačajte, da Vam ne bo odvetnik z iztoževanjem nagrade povzročil še nadaljnjih za Vas nepotrebnih stroškov. — Ako ste z nezakonsko materjo enkrat spolno občevali v času, od katerega ni preteklo več kot 300 dni in ne manj kot 180 dni od poroda, tedaj velja zakonita domneva, da ste Vi otroka zaplodili in Vam ne pomaga ugovor, da je nezakonska mati tudi z drugimi moškimi v navedenem času spolno občevala, čim mati trdi, da ste otroka zaplodili Vi. Edino krvna preizkušnja bi utegnila tvoriti protidokaz, a je le redko razvrstitev krvnih skupin taka, da se da izključiti očetovstvo gotovega moškega.

Razdelitev dedščine brez posredovanja sodišča? P. M. Umri je Vaš tast, zapustil nekaj imetja ter v testamentu določil dediče ter dedne deleže. Vprašate, ali bi si mogli dediči sami brez posredovanja sodišča dedščino med seboj razdeliti in zadevo le prijaviti davkarji v svrhu odmere desetka? — Zakon sicer predvideva, da dediči sami izvedejo zapuščinsko razpravo, a to le pod pogojem, ako se med dediči nahaja vsaj en diplomirani jurist in če to zahtevajo vsi spoznavno pri sodišču v 15 dneh, ko jih obvestita sodišče ali javni notar o zapustnikovi smrti.

Zahtevek na plačilo odpravnine in denarnega nadomestka za užitek. G. J. Mati je izročila posestvo zetu pod pogojem, da se vknjiži Vam v prid pravica izvrševanja gostilniške obrti v izročeni hiši po smrti Vaše tete z uporabo lokalov in inventarja. Teta je še sedaj izjavila, da je ne more več izvrševati. Vprašate, ali in na kakšen način bi zamogli zahtevati od zeta-prevzemnika izplačilo odpravnine, ker bi se raje odselili in ne bi izvrševali izgovorjene gostilniške obrti, ali